

490**UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

z dnia 28 września 1998 r.

w sprawie wytycznych dotyczących druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w gminie Warszawa-Centrum.

Na podstawie art. 11 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne w sprawie druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady

miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w gminie Warszawa-Centrum.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej:
F. Rymarz

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 28 września 1998 r. (poz. 490)

WYTYCZNE**w sprawie druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz do Rady miasta stołecznego Warszawy i rad dzielnic w gminie Warszawa-Centrum****I. Zasady ogólne**

1. Karty do głosowania wykonuje się w sposób określony uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz Rady miasta stołecznego Warszawy (Monitor Polski Nr 31, poz. 447). Stosownie do przepisów Ordynacji wyborczej (art. 113 ust. 1, art. 145 ust. 1 i art. 171 ust. 1) wy-

drukowanie kart do głosowania zarządzają właściwe terytorialne komisje wyborcze.

Na podstawie art. 23 ust. 2 i art. 211 ust. 1 pkt 2 i 3 Ordynacji wyborczej wykonanie kart do głosowania oraz ich dostarczenie obwodowym komisjom wyborczym, w ramach obsługi administracyjnej terytorialnych komisji wyborczych, zapewniają: wojewoda — dla wyborów do sejmiku województwa, burmistrz (prezydent miasta) właściwy dla siedziby powiatu — dla

wyborów do rady powiatu oraz wójt, burmistrz, prezydent miasta — odpowiednio dla wyboru rady gminy lub rady miasta na prawach powiatu.

Nadzór nad prawidłowym wykonaniem i dostarczeniem obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania sprawują: właściwy wojewódzki komisarz wyborczy, zastępcy wojewódzkiego komisarza wyborczego, a bezpośrednio — terytorialne komisje wyborcze.

Dla wykonania tych zadań jest niezbędne współdziałanie wszystkich wymienionych organów odpowiedzialnych za prawidłowy druk, przechowywanie i dostarczenie kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym. Każda terytorialna komisja powinna ustalić:

- zasady kontroli poprawności ustalenia treści kart do głosowania,
- nakład drukowanych kart dla poszczególnych okręgów wyborczych,
- termin druku kart do głosowania, z uwzględnieniem korekty składów drukarskich kart,
- sposób i termin dostarczenia kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym, wraz z innymi materiałami wyborczymi, kierując się ustaleniami wojewódzkiego komisarza wyborczego w tym zakresie i uwzględniając, że każda obwodowa komisja wyborcza otrzymuje karty do głosowania dla wyboru sejmiku województwa, rady powiatu i rady gminy, w miastach zaś na prawach powiatu obwodowa komisja otrzymuje karty do głosowania dla wyboru sejmiku województwa i rady miasta na prawach powiatu, a w Warszawie — także karty dla wyboru Rady m.st. Warszawy i rady dzielnic.

Do zadań wojewodów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast należy:

- zamówienie druku kart,
- zabezpieczenie kart do głosowania w procesie druku oraz zapewnienie ich zapakowania według okręgów wyborczych i obwodów głosowania,
- ustalenie terminów i sposobu odbioru kart z drukarni, przygotowanie paczek z kartami dla poszczególnych obwodowych komisji wyborczych oraz miejsca ich przechowywania do czasu dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym.

Karty do głosowania powinny być wydrukowane i przygotowane do rozprowadzenia **nie później niż do dnia 8 października 1998 r.**

2. Karty do głosowania drukuje się na papierze koloru:

- białego — dla wyboru rad gmin,
- żółtego — dla wyboru rad powiatów,
- niebieskiego — dla wyboru sejmiku województwa,

- zielonego — dla wyboru Rady m.st. Warszawy,
- różowego — dla wyboru rad dzielnic.

W przypadku trudności w pozyskaniu papieru we wskazanym kolorze, jest dopuszczalne drukowanie kart do głosowania z kolorem naniesionym jednostronnie w procesie druku.

Kolor i rodzaj papieru użyty do druku kart bezwzględnie musi być jednakowy dla danego okręgu wyborczego.

3. Wykonanie kart może się odbywać zarówno za pośrednictwem Wydawnictw Akcydensowych, jak i przez bezpośrednie zlecenie zakładom poligraficznym, które dają pewność właściwego i terminowego wykonania kart do głosowania. Dopuszcza się wykonanie kart w systemie tak zwanej małej poligrafii, pod warunkiem zachowania zasad określonych w niniejszych wytycznych.

Za wybór sposobu wykonania kart odpowiada organ zapewniający obsługę administracyjną właściwej terytorialnej komisji wyborczej.

4. Warunki, jakim powinna odpowiadać karta do głosowania, zostały określone w art. 114 i 115 w związku z art. 129 i 157 Ordynacji wyborczej oraz w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 września 1998 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz Rady miasta stołecznego Warszawy.

Należy zwrócić szczególną uwagę, aby przy oznaczeniu numeru okręgu wyborczego na kartach zamieścić dokładną nazwę rady gminy (u góry po lewej stronie karty), np.:

„Okręg wyborczy nr .....
dla wyboru Rady Gminy Szczawin”,

„Okręg wyborczy nr .....
dla wyboru Rady Powiatu Kutnowskiego”,

„Okręg wyborczy nr .....
dla wyboru Sejmiku Województwa Mazowieckiego”.

W przypadku gdy ustalona w statucie nazwa rady pisana jest z przyimkiem „w” przy nazwie miejscowości, oznaczenie karty do głosowania będzie brzmiało np. „Okręg wyborczy nr ..... dla wyboru Rady Gminy w .....”.

Napis na środku karty do głosowania należy dostosować do wyborów, których karta dotyczy, czyli „Karta do głosowania w wyborach do rad gmin”, „Karta do głosowania w wyborach do rad powiatów”, „Karta do głosowania w wyborach do sejmików województw”, a poniżej „w dniu 11 października 1998 r.”.

Należy bezwzględnie przestrzegać zasady, iż wielkość i rodzaj czcionek użytych do druku kart do głosowania dla danego okręgu wyborczego musi być jedna-

kowa dla wszystkich list kandydatów i kandydatów na tych listach.

Stosownie do przepisów Ordynacji wyborczej karty do głosowania opatruje się pieczęcią właściwej terytorialnej komisji wyborczej. Czynność ta powinna być dokonana w procesie druku z matrycy wykonanej z odcisku pieczęci właściwej komisji.

II. Ustalenie treści i zarządzenie druku kart do głosowania

5. Treść kart do głosowania ustalają właściwe terytorialne komisje wyborcze odrębnie dla każdego okręgu wyborczego przed zarządzeniem ich druku.

Czynność ta wymaga szczególnej staranności.

- a) Każda lista kandydatów powinna zawierać oznaczenie: „Lista nr ...” oraz nazwę lub skrót nazwy komitetu wyborczego. Zwrócić należy uwagę, aby lista była oznaczona nazwą lub skrótem nazwy komitetu wyborczego **w brzmieniu ustalonym na stronie 2 protokołu rejestracji listy kandydatów.**
- b) **Listy na karcie do głosowania powinny być uszeregowane w jednej kolumnie lub kolumnach w kolejności nadanych im numerów.**
- c) **Nazwiska i imiona kandydatów bezwzględnie muszą być uszeregowane w kolejności identycznej jak w rejestrze list kandydatów.**

W trakcie tej czynności należy raz jeszcze upewnić się, **czy uszeregowanie jest właściwe i czy w pisowni nazwisk i imion kandydatów nie ma błędów** (konfruntując pisownię każdego nazwiska i imion z protokołem rejestracji kandydata oraz złożonym przez niego oświadczeniem o zgodzie na kandydowanie).

Sprawdzenia wymaga, czy na karcie do głosowania nie pominięto żadnego zarejestrowanego kandydata i żadnej listy oraz czy uszeregowanie list odpowiada nadanym im numerom.

W przypadku skreślenia kandydata z listy kandydatów pomija się w treści karty do głosowania skreślonego kandydata, zmieniając odpowiednio numery przy nazwiskach pozostałych kandydatów.

Unieważnienie rejestracji listy kandydatów nie powoduje zmiany numerów nadanych pozostałym listom.

Treść informacji o sposobie głosowania, zgodnie z wzorami określonymi w załącznikach nr 1 i nr 1a do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 września 1998 r., należy dostosować do warunków każdego okręgu wyborczego (w gminie do 20 tys. mieszkańców) przez:

- 1) wpisanie w zdaniu pierwszym informacji, w miejscu kropek, liczby kandydatów odpowiadającej liczbie mandatów w okręgu,
- 2) zachowanie wyłącznie członu drugiego w zdaniu drugim: „Niepostawienie znaku «x» w żadnej kratce powoduje nieważność głosu”, w przypadku gdy liczba kandydatów na karcie do głosowania jest równa lub mniejsza od liczby mandatów.

6. Karty do głosowania w wyborach do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców drukowane są w formatach od A-5 do A-3, a do pozostałych rad i sejmików województw w formatach od A-5 do A-2 w zależności od liczby zarejestrowanych list i kandydatów na tych listach.

W wyjątkowych wypadkach, gdyby format A-2 nie pozwalał na pomieszczenie wszystkich list, karty do głosowania mogą być wykonane w formie zbroszurowanej w formacie A-5 lub A-4. Wzór takiej karty określa § 2 ust. 4 i 8 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 września 1998 r. oraz załącznik nr 2a do tej uchwały. Karta zbroszurowana jest również drukowana jednostronnie. Strony takiej karty są numerowane, a oznaczanie miejsca na odcisk pieczęci obwodowej komisji wyborczej umieszcza się tylko na pierwszej stronie.

Listy kandydatów umieszczone na karcie do głosowania w kolumnach powinny być oddzielone liniami pionowymi i poziomymi.

O ustaleniach dotyczących druku karty w formie zbroszurowanej terytorialna komisja wyborcza powiadamia wojewódzkiego komisarza wyborczego bądź jego zastępcę.

7. Wskazane jest, aby w trybie nadzoru wojewódzki komisarz wyborczy lub właściwy zastępca wojewódzkiego komisarza wyborczego, przy pomocy dyrektora delegatury wojewódzkiej Krajowego Biura Wyborczego, sprawdził prawidłowość ustalenia przez terytorialne komisje wyborcze treści kart do głosowania.

W przypadku stwierdzenia omyłek lub innych uchybień niezbędne jest sprostowanie ich przez właściwą komisję wyborczą.

Jeśli błąd w treści kart zostanie stwierdzony po jej wydrukowaniu, karty należy wydrukować ponownie, jeśli będzie możliwe dostarczenie ich na czas obwodowym komisjom wyborczym.

8. Dla zapewnienia wydrukowania odpowiedniej liczby kart do głosowania terytorialna komisja wyborcza powinna sporządzić zestawienie obejmujące dla każdego okręgu wyborczego liczbę kart do głosowania, podlegającą wydrukowaniu (nakład). **Przy ustalaniu nakładu kart należy kierować się liczbą wyborców zamieszczonych w spisach wyborców dla danego okręgu wyborczego.**

W okręgu obejmującym więcej niż jeden obwód należy dodatkowo podać ilość kart, jaką należy do-

starczyć do każdego obwodu głosowania, który wchodzi w skład tego okręgu.

Zestawienie, o którym mowa, terytorialna komisja wyborcza przekazuje wraz z treścią kart do głosowania organowi, który zleca druk kart.

9. Druk kart do głosowania powinien się odbywać z zachowaniem warunków najwyższej staranności, albowiem przy znacznej liczbie zarejestrowanych list oraz dużej liczbie nazwisk kandydatów możliwość popełnienia błędów w druku jest bardzo duża.

W celu wykluczenia takich sytuacji wprowadza się następujące zasady kontroli druku kart — do bezwzględnego przestrzegania:

- 1) korektę składów kart do głosowania prowadzą dwa niezależnie od siebie działające zespoły wyznaczonych pracowników urzędu wojewódzkiego, urzędu miasta lub urzędu gminy, odpowiednio do rodzaju kart do głosowania; stwierdzone błędy oba zespoły wzajemnie konfrontują i przekazują kierownikowi drukarni, zatrzymując po 1 egz. odbitki karty. Po usunięciu błędów zespoły prowadzą ponowną korektę na podstawie materiału wyjściowego, tj. ustalonej treści karty,
- 2) ostatecznej kontroli jakości składu karty do głosowania dokonują wyznaczeni członkowie terytorialnej komisji wyborczej, którzy informują, iż można uruchomić druk pełnego nakładu karty, i wspólnie podpisują kartę do druku.

III. Przechowywanie kart do głosowania do czasu ich dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym

10. Wydrukowane karty do głosowania dla wyboru danej rady powinny zostać zapakowane według obwodów głosowania i odpowiadających im okręgów wyborczych oraz właściwie oznakowane (z podaniem nazwy rady gminy, powiatu, sejmiku województwa, nr okręgu wyborczego i nr obwodu głosowania).

Paczki z kartami do głosowania powinny być oznakowane w sposób następujący:

KARTY DO GŁOSOWANIA

Wybory do Rady Gminy .....

Obwód głosowania nr .....

Okręg wyborczy nr .....

Liczba kart do głosowania .....

Podpis pakującego .....

Analogicznie oznakowane powinny być paczki z kartami dla wyboru rady powiatu i sejmiku województwa.

IV. Przekazanie kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym

Wojewódzki komisarz wyborczy określa tryb przekazania kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym (art. 113 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Przekazanie kart do głosowania powinno nastąpić w formie protokolarnej. Karty do głosowania przyjmują co najmniej dwie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

Dokument potwierdzający przyjęcie kart, ze wskazaniem ich rodzajów i ilości, należy sporządzić w dwóch egzemplarzach: jeden dla obwodowej komisji, drugi dla osoby dostarczającej.

Karty do głosowania należy dostarczyć obwodowym komisjom wyborczym w przeddzień głosowania. Ustalając tryb dostarczenia kart wojewódzki komisarz wyborczy może ustalić inny termin dostarczenia kart lub upoważnić swoich zastępców do określenia tego terminu.

Należy dążyć, żeby karty do głosowania były dostarczone każdej obwodowej komisji wyborczej jednocześnie i każdego rodzaju w jednakowej ilości.

V. Dodatkowy druk kart do głosowania

11. W razie zmiany lub unieważnienia rejestracji listy terytorialna komisja wyborcza zarządza — jeżeli jest to możliwe — wydrukowanie kart do głosowania według nowego ich brzmienia oraz poleca protokolarne zniszczenie poprzedniego nakładu.

Jeżeli wydrukowanie nowej karty do głosowania nie jest możliwe, terytorialna komisja wyborcza obowiązana jest sporządzić informację o nowym prawidłowym brzmieniu karty do głosowania (przez odwzorowanie jej z wykreślonym nazwiskiem kandydata i adnotacją „skreślenie z zarejestrowanej listy” z utrzymaną bez zmian numeracją pozostałych kandydatów lub z adnotacją przy liście „unieważnienie rejestracji listy”). Informacja ta powinna być umieszczona w widocznym miejscu w lokalu wyborczym. O skreśleniu nazwiska kandydata lub unieważnieniu rejestracji listy członkowie obwodowej komisji wyborczej powinni również ustnie informować wyborców.

Kartę dotychczasową stosuje się bez zmian w jej brzmieniu.

Obwodowa komisja wyborcza nie jest uprawniona do dokonywania skreśleń lub poprawek na kartach do głosowania.

Konieczne jest zapewnienie dyżuru w przeddzień wyborów w zakładach drukujących karty.